

A photograph showing a flock of sheep grazing on a lush green hillside. In the background, there is a large blue lake and distant mountains under a clear sky. The text 'FRAMTIDAS SAU' is overlaid in white at the top.

FRAMTIDAS SAU

2.november 2013

Leiar i avlsrådet, Ivar Slettemoen

Med 4 % dyrka mark i Norge, må målet være maks produksjon fra utmark.(20kg- 120dg- R+-3% intramuk.feitt) ??

MOUFLON SAU
Kroppslege trekk er
svært arvelege

Copyright: Vera Gjertsen vera@husdyrfoto.no www.husdyrfoto.no TEL (+47) 90 15 70 70

**KJØTTFYLDE – problemfritt
med 3-4 lam?**

SPÆLSAU

Skal ullkvaliteten prioriterast?

MOREiGENSKAPER?

LAMMETALL og jevnt store lam

Kva mål set vi for framtidens sau?

Kva for eigenskapar betyr mest for arbeidsmengde og økonomi?

- ✓ At lamma kjem til verda utan hjelp.
J.fr eksteriør på mouflonsauen, villsau og hjort.
 - ✓ At lamma lærer å suge utan hjelp.
 - ✓ Ein produktiv sau.
 - ✓ Utan alvorlege problem
-

Sauen skal gi eit godt levebrød.

- ✓ Minst mogeleg tap av sau og lam.
Fødsel / inne. Lammedødelighet og holdbarheit.
- ✓ Lamma bør kunne vera slaktemodne rett frå utmark, sjølv om søya går med 3 lam.
- ✓ Diskusjon: Er kjøttfylde god nok?
- ✓ Er feittet fortsatt eit problem eller blir det for lite feitt?

Tilvekst. Kjøttfylde. **Feitt(Jfr grisen)**. Mor vår og mor slakt.
Fruktbarheit.
Tilvekst i utmark.

Kva prioriterer du?

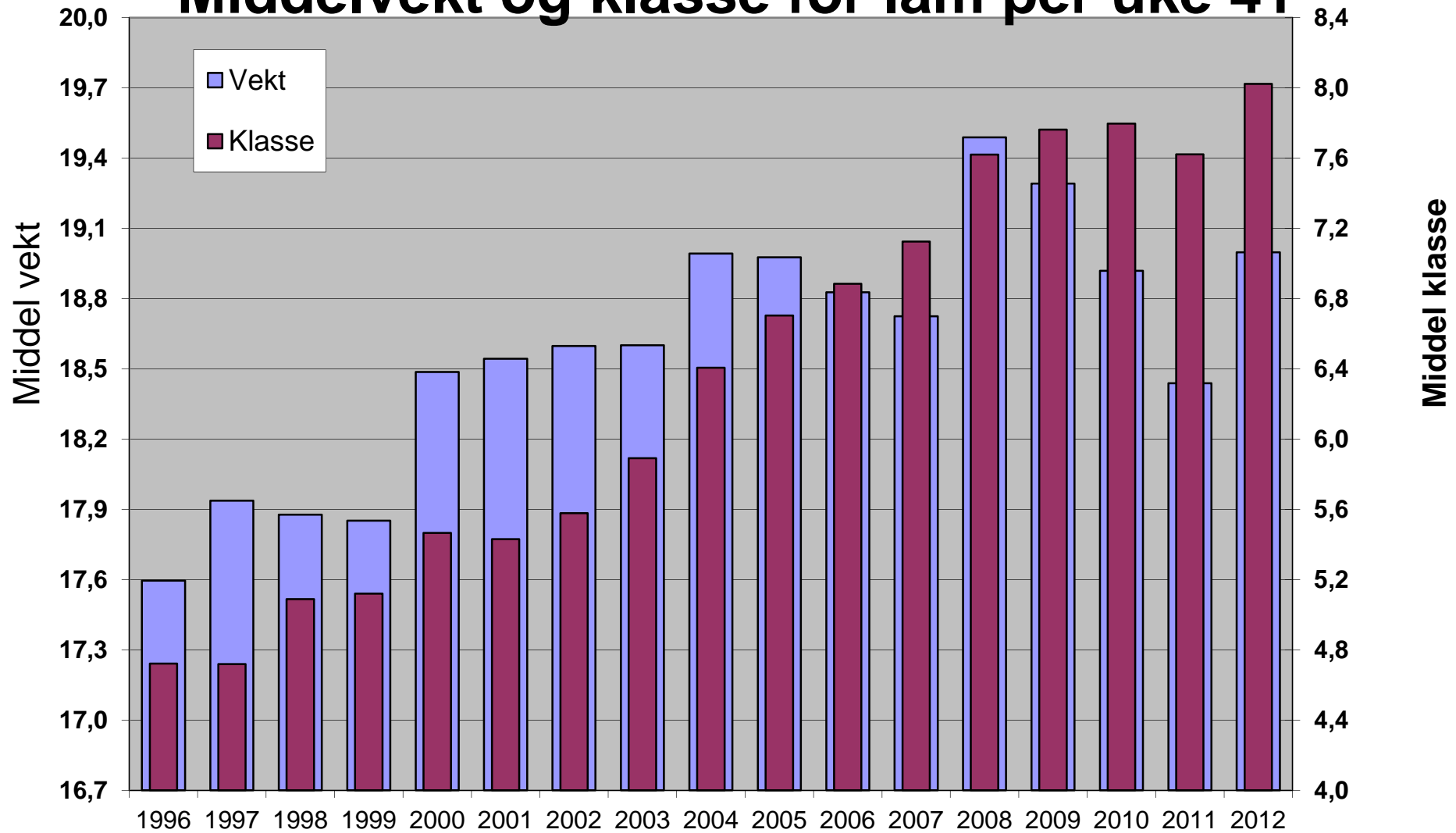
10

Verdas beste avlsopplegg for sau? Dagens situasjon.

- ✓ Ca 100 000 sau med i avlsopplegg siste 40 år.
- ✓ Enorm framgang for lammeeigenskapane tilvekst, kjøttfylde og delvis feitt.
- ✓ Vekting av lammeeigenskapane.
 - NKS: 21%+21%+13%.(55%)
 - Spæl:20%+25%+10% (55%)
- ✓ Tilvekst: I praksis tek vi ut forventa tilvekst.(T Bl.)
- ✓ Morevne slakt: Reknar med at det same gjeld her.
- ✓ **Urovekkande auke med brokk(30 registrerte), prolapsar og søyer som dør med tarmane ute.**

Dagens situasjon.

Middelvekt og klasse for lam per uke 41

Eksempel 1: Morevne slakt.

- Blink Medhus, f.2010
Indeks 2012: O = 131,
delindeks slakt = 117.

- Delindeks mor slakt i
2013 er 135 med 50
døtre og 100 slakt

- Bedre enn døtrene til St.
Medhus
Begge 2 lam i 4 år:
(0,033x42:2x50x2x4)
**= +277kg- 84kg
tilv.døtre.**

- St Medhus, f.2010
Indeks 2012: O = 130,
delindeks slakt = 141.

- Delindeks mor slakt i
2013 er 95 med
50 døtre og 100 slakt

- Slakt: $(0,071 \times 24 : 2 \times 100) 1.\text{året}$
**= +85 kg slakta lam i
forhold til Blink
Medhus, og + 84 kg
tilv døtre.**

Eksempel 2: Morevne slakt. 1000 døtre. 4 år.

✓ Rambo, f. 2004

Indeks: O = 118, delindeks slakt = 74.

254 søner ca. middel mor slakt = 88

✓ Sak Eggum, f. 2005

Indeks: O = 118, delindeks mor slakt = 104.

267 søner, ca. middel mor slakt = 104

= +3960 kg i forhold til Rambo

✓ Kjempegod, f. 2005

Indeks O = 118, delindeks mor slakt = 120.

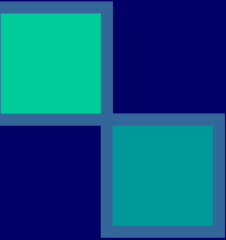

352 søner, ca. middel mor slakt = 114

= +6080 kg kjøtt i forhold til Rambo

-
- ✓ For søyeigenskapane lammetal er framgangen enorm.

(Vekting på 23% frå 2000 til 2006. Nks: 6%. Spæl: 10%)

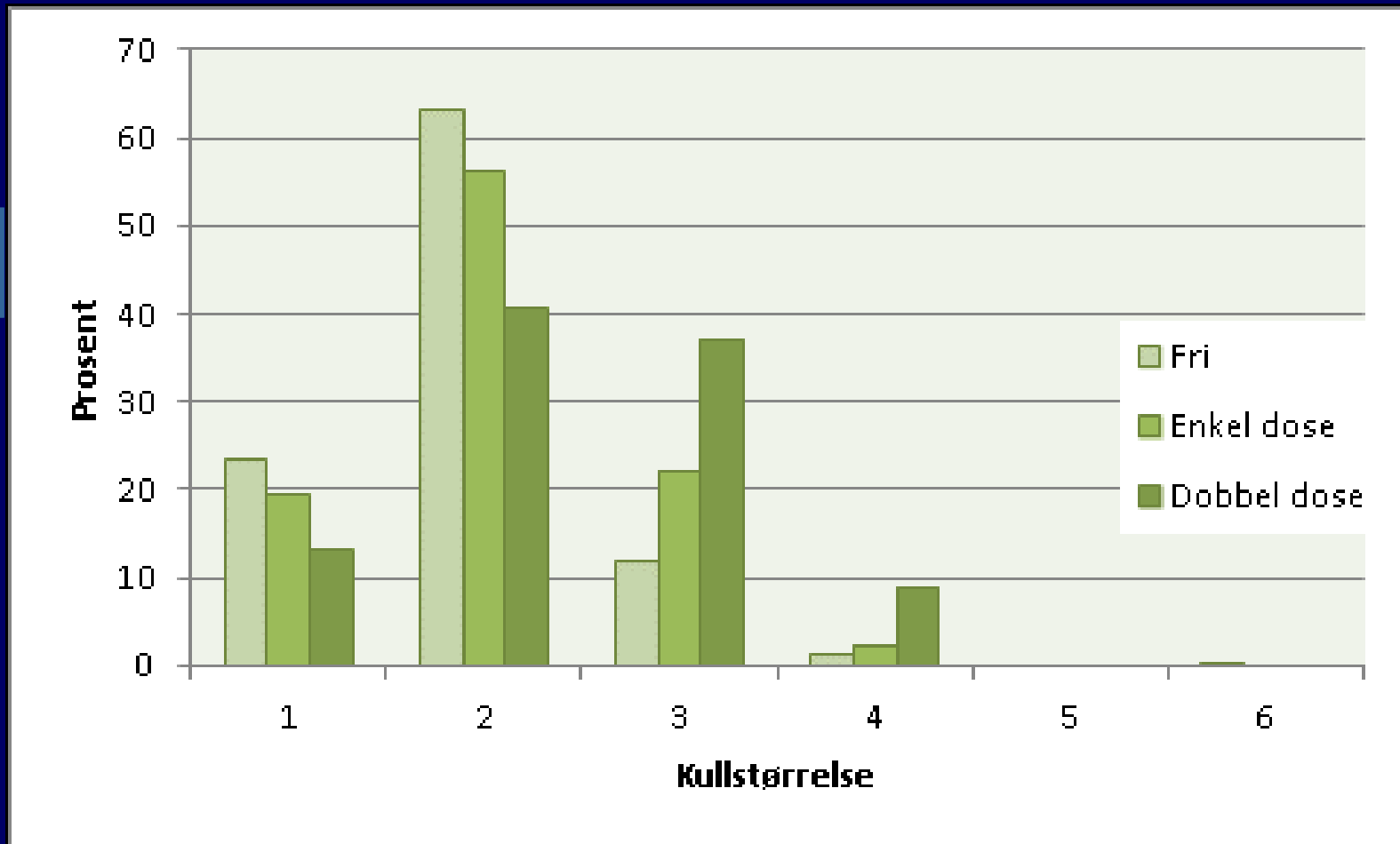
Lammetalet har gått meir fram enn det ein avlsmessig kunne forvente for NKS

-
- ✓ Slaktevekt / tilvekst pr dag har ikkje gått fram slik dei ovanfor nemnte eigenskapane har gjort.
 - ✓ Utfordringane blir no å knekke koden for større fenotypisk auka slaktevekt. Det har vel ingen klart. Mange land er gode på lammeeigenskapane
-

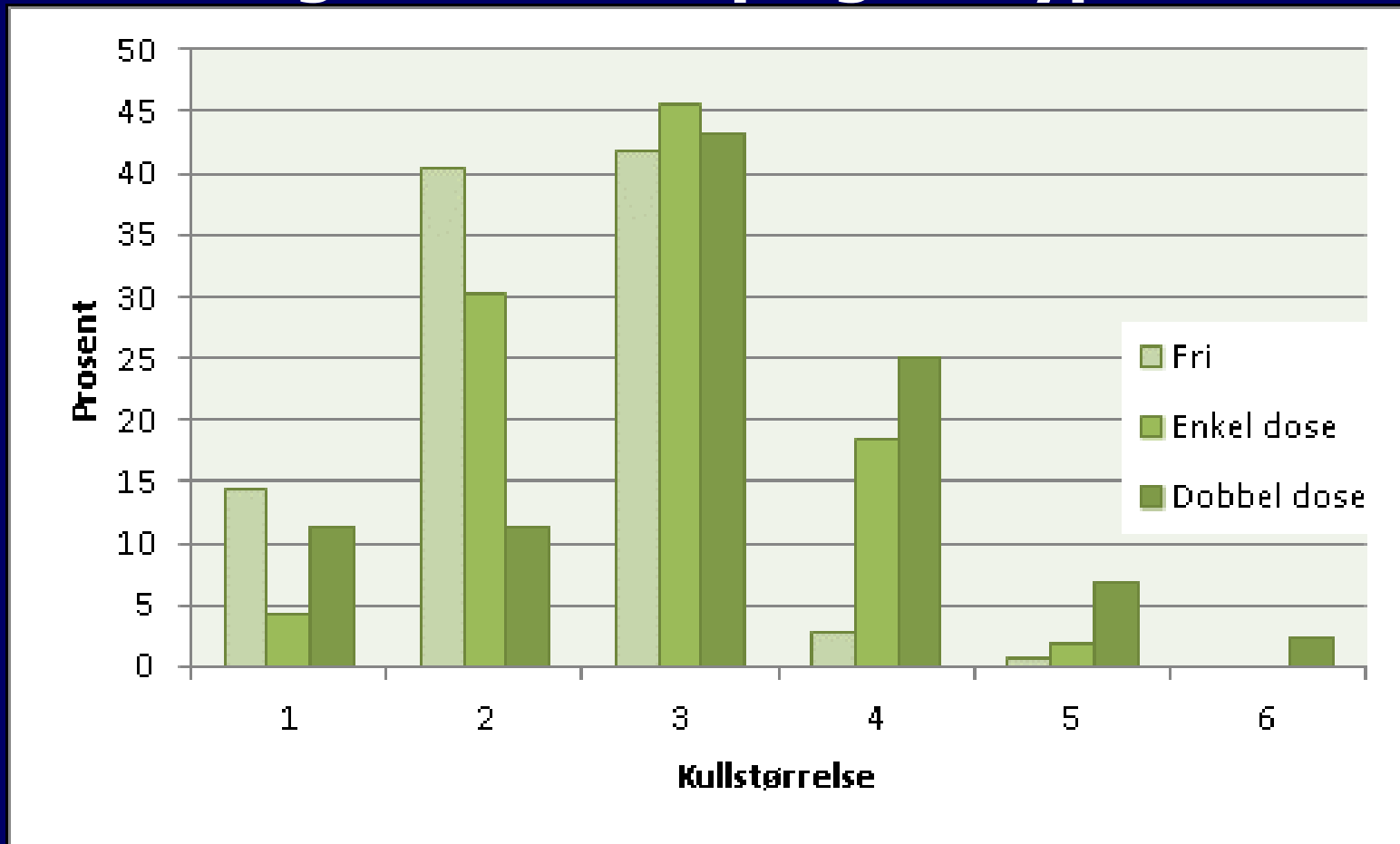
Korleis når vi målet?

- ✓ Kva blir ringbondens/ sauebondens plikter?
- ✓ **Kven fører målsettingsdebatten?**
NB! **Registreringar. I boks til neste år?**
Trenghst nye og forenkla registreringar?
- ✓ Kva for registreringar må prioriterast?
- ✓ Avlssjef / avlsavdeling losar oss i mål med bakgrunn i aksepterte avlsteoriar.
Eks: nedskrining avlindeks pr år er basert på genetisk framgang for dei måla vi har sett oss.
- ✓ Genomseleksjon. Arvestoffet for sauene er kartlagt Eks der vi tek kunnskapen i bruk: myostatingenet, finnegenet, gult feitt og texelgen.

Kullstørrelse (totalfødte lam) for åringene fordelt på genotype.

Kullstørrelse (totalfødte lam) for toåringene fordelt på genotype.

To alternative vegar m.h.t. "Sjølvgåande sau"

1. Bonden tek ansvar og er konsekvent m.h.t. påsett.
2. Systematikk når det gjeld hellande kryss.
og breidde på hofte-og seteknutar.

Systematikk m.h.t. vinkel og tjukkelse på spenar,
mørispenar (?) og side jur.Registreringar om våren?

Enkel registrering er vesentleg.

Målsettingsdiskusjon:

Kven definerer framtidas sau?

- ✓ Eigenskapar: Lammeeigenskapane (tilvekst, kjøttfylde og feitt) Kva slag sau vil vi ha m.h.t. desse eigenskapane? Kor langt vil vi gå med dei ulike eigenskapane? (R+/U-/ E?)

Ser vi farar/ negative trekk i det vi driv på med?

Søyeegenskapane vil dei neste åra ha fokus:

- ✓ " Sjølvgåande sau" Andre eigenskapar?
- ✓ Kva er dei viktigaste økonomiske eigenskapane?
- ✓ Er produksjon i utmark overordna? Kraftforet?
- ✓ Kva bør vi prioritere i åra framover?